

Leah Johnson

JOS VAIN

KRUUNUN SAISIN

Suomentanut Leena Ojalatva

Karisto
Hämeenlinna

Englanninkielinen alkuteos *You Should See Me in a Crown*

Copyright © 2020 by Leah Johnson.

All rights reserved.

Published by arrangement with Scholastic Inc.,

557 Broadway, New York, NY 10012, USA

Suomenkielinen laitos © Karisto / Kustannusosakeyhtiö Otava 2021

Sitaatti s. 143. Wilde, Oscar. *Dorian Grayn muotokuva*. Otava, 2011.

Suom. Jaana Kapari-Jatta. s. 10

ISBN 978-951-1-39520-1

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2021

ÄIDILLE

Kaikkea mitä olen, olen koska sinä olet.

”Paikkaa, johon kuulun, ei ole olemassa
ennen kuin teen sellaisen.”

James Baldwin

9:00

85%

Campbellin kuiskailut

VIIKKO NOLLA

Sanotaan, että hyviä asioita
tapahtuu niille, jotka ottavat.

Kirjaudu

Yksi

Puristan tarjotintani kaksin käsin ja toivon, että Beyoncé antaa minulle voimaa, jonka turvin pääsen vakipöytäni ilman komelluksia.

Puistattaa edes ajatella liukastumista, joka uittaisi minut salaatinkastikkeessa, tai kompastumista, jonka seurauksena päätyisin jonkun painijoukkuelaisen syliin. Vielä kauheampaa olisi, jos kaatumisesta kuvattaisiin video, joka rävähtäisi Campbellin kuis-kailuihin, Twitter-henkiseen juoruäppiin, jonka joku viimeisen vuoden oppilas taannoin loi ja josta on tullut minun pahin painajaiseni. Onneksi kaikki tämä on muutaman kuukauden kuluttua minun osaltani historiaa. Silloin olen jo matkalla Penningtoniin, osavaltion parhaaseen yksityiseen yliopistoon, ja elän elämää, jollaisesta olen aina haaveillut: olen kaltaisteni parissa, paikassa, johon tunnen kuuluvani, ja etenen kohti tulevaa lääkärinuraani. Unelmani toteutuminen on niin lähellä, että tunnen sen maun kielelläni. Puuttuu enää sähköposti, jossa vahvistetaan, että olen saanut hakemani stipendin ja –

”Lighty, varo vähän! Mun täytyy tehdä yksi *juttu*.” Derek Lawson painottaa *juttu*-sanaa ikään kuin se, mitä hän kaavailee, olisi suurikin mysteeri. Hän asettuu seisomaan suoraan eteeni. Pakitan askeleen verran – tarjotin yhä tiukassa puristusotteessa – ja valmistaudun. Tiedän, mitä seuraavaksi tapahtuu. Me kaikki tiedämme. Tällaiset julkiset speaktaakkelit ovat olennainen osa Campbellin elämää tähän aikaan vuodesta.

En saa tilaisuutta säästää itseäni siltä tyystin omanlaiseltaan piinalta, jolle altistuu nähdessään koulun urheilujoukkueen puhkeavan yhteiseen laulu- ja tanssiesitykseen kuin jonkin sortin bulkkipoikabändi, sillä homma on jo käynnissä.

Derek liukuu lattian poikki niin dramaattisin elkein, että sen nähdessään *Hamiltonin* esiintyjäkaartikin valpastuisi ja alkaisi tehdä muistiinpanoja. Hän kiipeää pitkälle pöydälle, jonka ympärillä hänen porukkansa yleensä istuu, ja hän osoittaa tyttöystävänsä ja minun ei-niin-salaista kilpailijaani Rachel Collinsia. Joku laittaa kajarin päälle jossain päin ruokalaa, ja siitä se alkaa: jälleen yksi hemmetin tanssiaiskutsushow.

Vaikka tällaista on lukukauden alun jälkeen tapahtunut vähintään kahdesti viikossa, voisin vannoa, että naapuripöydässä yksi ekavuotisista työistä pyörtyy silkasta innostuksesta, kun Derek alkaa laulaa uudelleenmiksattua ja päättäjäistanssiaisteemaan sovittua versiota ”Time of My Lifesta”. Tytön ystävät ovat täysin esityksen lumoissa eivätkä hoksaa edes auttaa häntä ylös.

Indianalaiselle Campbellin piirikunnalle päättäjäistanssiaiset merkitsevät samaa kuin jalkapallo Texasille. Ainoa ero on siinä, että me emme pääse purkamaan fanaattisuuttamme joka perjantai-ilta kuukaudesta toiseen. Ehei, täällä Campbellissa me pidättemme kiihkoamme yksitoista kuukautta ja kaksikymmentäyhdeksän päivää vuodessa, kunnes yhtenä päivänä räjähdämme. Koko kaupunki peittyi paljetteihin ja designer-smokkeihin ja sellaiseen määrään hiuslakkaa, että sillä tankkaisi Hindenburgin.

Touhu voisi tehdä suuren vaikutuksen, ellei se olisi niin naurettavan, sietämättömän ärsyttävää.

”Sut mä haluan niin, kanssani tanssiaisiiin!” Derek hoilottaa kurkku suorana, ja vaikka se on aidosti karmea, ketään ei näytä häiritsevän. Pom-pom-porukan cheer-tanssijat ilmestyvät ruokalaan käytävältä, missä heidän on täytynyt väijyä esiintymisasut yllään, ja he tarttuvat korisjoukkueessa pelaaviin partnereihinsa.

Ja yhtäkkiä koko poppoo vetää täyttä *Dirty Dancing* -kuviota ilman minkäänlaista haparointia.

Nyt kaikki ruokalassa seuraavat show'ta ja minä haluaisin oikeastaan kuolla. Näky uhkaa nostaa aamiaisella syömäni myslipatukan takaisin päivänvaloon.

Eikä se johdu vain siitä, että Rachel on jälleen kerran huomion keskipisteenä, vaan myös siitä, että tällainen julkinen näytös, jolla ihmiset osoittavat, no, oikeastaan *mitä tahansa*, kauhistuttaa minua – jopa silloin, kun se ei millään tavalla liity minuun. Miettikää nyt: kaikki katsovat sinua, tarkkailevat, odottavat, että teet jotain sellaista, mikä kannattaa julkaista Campbellin kuis-kailuissa. Minussa herättää levottomuutta pelkkä ajatus siitä, että ihmiset katselisivat minua yhtään pidempään kuin sen hetken, jolloin ojennan heille nuotit ennen orkesteriharjoituksia. Sen vuoksi en hakenut luokan puheenjohtajaksi enkä mennyt yhdenkään koulumusikaalin koe-esiintymiseen, ja sen vuoksi haluaisin haihtua ilmaan melkein joka kerta, kun minulla on orkesterissa soolo-osuus.

Kun kokee jo valmiiksi erottuvansa muista liikaa, tuntuu järkevältä etsiä mahdollisimman monta tapaa sulautua joukkoon.

Kaikesta huolimatta sydäntäni kirpaisee, kun näen, miten Derek katsoo Rachelia. Rachelin ja Derekin kaltaiset ihmiset saavat kokea lukioaikaisten sydänpöyrysten täydellisen rakkaustarinan, jonka he voivat jonain päivänä kertoa lapsilleen, mutta pitkällä, mustalla, persaukisella Liz Lightyllä ei ole mitään saumaa samaan. Ei ainakaan tällaisessa paikassa.

En ole katkera luokkakavereilleni – ihan totta, en ole. Mutta toisinaan (okei, *enimmäkseen*) minusta tuntuu, etten ole yksi heistä.

”Olen kolunnut kaikki Campbellin kaupat ja olen vihdoin löytänyt oikeanlaisen kukkarannekkeen!” Derek ojentaa kätensä, ja Rachel tarttuu rannekkeeseen nyt jo vuolaasti nyhyhkyttäen. En tule koskaan käsittämään, miten hän onnistuu yhtä aikaa

näyttämään Instagram-mallilta ja vuodattamaan ämpärillisen tekokyyneleitä.

Derekin loppuhuipeennus – enkä laske nyt leikkiä – on Nosto isolla ännällä.

Selvästi ennakkoon hiotuun liikkein Rachel rientää Derekin luo ja loikkaa tämän käsivarsille, jotka kohottavat hänet ruokalassa olevan väkijoukon yläpuolelle. Jos minulta kysytään, Rachelin olemuksessa on vähemmän Babya ja enemmän alas Jylhämaahan katselevaa Simbaa, mutta samapa tuo. Laulun loppuessa kaikki ovat nousseet seisomaan ja ruokala raikuu aplodeista.

Parhaan ystäväni Gabin kasvoilla on vastahakoisen kunnioitava ilme, kun hän näkee, kuinka pom-pom-pimut ja koriskundit taputtavat ja katsovat paria ihailien. Joka ikinen ruokalassa olija on kaivanut puhelimensa esiin ja epäilemättä tallentaa tilannetta Campbellin kuiskailuja varten. Ja vieressämme seisovat ekavuotiset tytöt ovat kirjaimellisesti kyynelissä – se pökertynyt striimaa livenä CK:hon ruokalan lattialta.

Katseeni hakeutuu Derekin ja Rachelin pöydän ja heitä ympäröivien ihailijalaumojen ohitse siihen ruokalan nurkkaan, jota olen ensimmäisestä lukiovuodesta lähtien vältellyt kuin ruttoa. En mahda itselleni mitään. Jotkut jalkapallojoukkueessa pelaavat viimeisen vuoden kundit ovat nousseet seisomaan tuoleilleen, he hurraavat ja huutavat kannustushuutoja kanssa-kliseelleen Derekille. Kaikki paitsi Jordan Jennings. Tunnen rinnassani saman levottoman nipistyksen kuin aina nähdessäni Jordanin, entisen parhaan ystäväni. Hän hymyilee hieman ja taputtaa laiskasti, ja näen täältä asti, kuinka teeskenneltyä hänen innostuksensa on.

Jordan on niin söpö, että häntä on vaikea katsoa muutamaa sekuntia pidempään. Eikä kyse ole vain siitä, että minä olisin lääpäälläni, vaan siitä, että sileine ruskeine ihoineen ja aiempien kiharoiden tilalle tulleine päänmyötäisine laineineen Jordan näyttää teinisaippuan tähdeltä – kaikki hänessä on jotenkin vai-vattoman virheetöntä.

Muistutan itseäni asiasta, jonka Jordan takoi päähäni, kun aloitimme lukion: minun kaltaiseni ja hänen kaltaisensa elävät eri stratosfääreissä, eikä asiaa ole syytä pyrkiä muuttamaan.

*

”Yyh! Järkkäsivät sitten näyttävän tanssiaiskutsun juuri sinä päivänä, kun Emme luovuttaa paikkansa potentiaalisena kuningattarena. Kris Jenner -tason strategiaa. Mua potuttaisi nyt pahasti, ellen olisi näin kateellinen, kun en itse hoksannut samaa.” Gabi sulloo kirjan lokeroonsa ja pudistaa päätään. ”Paholainen ahkeroi, mutta Rachel Collins ahkeroi enemmän.”

”Kateus on sairaus, Marino. Yritähän parantua.” Britt nojaillee seinään ja virnistää, ja Gabi vilkaisee häntä silmät viiruina. ”Oikeasti, ketä kiinnostaa joku Rachel Collins? Mä pohtisin mieluummin sitä, kumpi voittaisi, jos Kapteeni Ihme ja Ihmenainen taistelisivat teräshäkissä. Kumman puolesta sä lyöt vetoa, Lizzo?”

Stone istuu jalat ristissä ja meditoi eikä näytä olevan vähääkään huolissaan siitä, että luokasta toiseen ryysäävä väkijoukko uhkaa jyrätä hänet. Minä olen ollut lounastunnin tanssiaiskutsushow'n jälkeen enimmäkseen hiljaa – en ole saanut karistettua sitä outoa *toiseuden* tunnetta, joka toisinaan iskee minua vasten niin voimakaina aaltoina, että olen joutua upoksiin – mutta vaitonaisuuteni ei lannista Gabia ja Brittiä, jotka yrittävät kiskoa minua mukaan keskusteluun.

”Turhaan sä sitä mietit, G”, aloitan ja nappaan Gabin käsi-kynkkään, kun suuntaamme porukalla seuraaville oppitunneillemme. ”Meistä kukaan ei todellakaan ole perimysjärjestyksessä seuraavana.”

”Mä sanoisin, että me ollaan silti selvästi lähempänä valtaistuinta kuin muutamat muut”, Gabi sanoo muka-murheellisella äänellä. ”Ainakin lähempänä kuin Freddy.”

Olen pitänyt visusti huolen, etten ikinä koe minkäänlaisia

ruokalahaavereita, mutta kaikki eivät ole olleet yhtä onnekkaita. Viime viikolla Freddy Brinkley kompastui omiin kengännauhoihinsa kävellessään vakipaikalleen (aloittelijan virhe, sillä nauhat tulee aina sitoa tuplasolmuun ennen kuin astelee taistelukentälle), ja hän läsähti naamalleen lautaselliseen spasagnea, Campbellin piirikunnan omaa lasagne-spagetti-hybridiiä.

Ainakin kolmekymmentä ihmistä tallensi tapahtuman Campbellin kuiskailuihin, ja videota on uudelleenmiksattu, remaste-roitu ja muokattu niin monta kertaa ja niin monella tavalla, etten usko Freddy-paran koskaan pääsevän yli #SpasagneGatesta.

Freddy kävi liian itsevarmaksi, kuvitteli selviävänsä Kävelystä ja laiminlöi varotoimenpiteet. Hän maksoi ylimielisyydestään kovan hinnan ja päätyi meemiksi. Se oli kauhea tapaus.

Britt ja Stone jättävät Gabin ja minut orkesteriluokan ovelle ja jatkavat omalle tunnilleen. Harjoitukset hujahtavat nopeasti, ihan liian nopeasti minun makuuni. Hermoilu tänään saapuvasta stipendisähköpostista yhdistettynä päättäjäistanssiaiskauden yli-kierroksilla käyvään energialataukseen saa aikaan sen, etten ole valmis tunnin loppumiseen, kun se on jo ohitse.

Kellon soitua Gabi kerää kampeensa nopeasti eikä hän asettele klarinettiaan suojakotelon pehmeälle sametille läheskään yhtä varovasti kuin minä. Ellei hän pidä kiirettä, hän missaa lemppari-livestriiminsä Campbellin kuiskailuissa – Tanssiaistuumailijat eli joukon tyttöjä, jotka spekuloiivat maanantai-iltapäivisin, kenellä on ja kenellä ei ole mahdollisuuksia päästä tanssiaishoviin.

Muut luokkakaverimme valuvat sivuovista parkkipaikalle, mutta minä jään koululle, kuten useimpina iltapäivinä. Aina on jotain tehtävää ennen kotiin menoa.

”Mun on vieläkin vaikea uskoa, että Emme yhtäkkiä vain katosi.” Gabi ottaa sirot mustat aurinkolasit laukustaan ja asettelee ne silmilleen. Hän miettii hetken. ”Onkohan Jordan ihan ookoo?”

Emme Chandler. Jordanin tyttöystävä jo kolmen vuoden ajalta, maailman herttaisain ihminen ja mystisesti kadonnut satavarma

päättäjäistanssiaiskuningatar. Me emme olleet hänen kavereitaan – sosiaalisesti katsottuna olimme hädin tuskin samalla postinumeroalueella – mutta koska Emme on käytännössä Campbellin piirikunnan kuninkaallisia, on vaikea olla pohtimatta, minne hän on hävinnyt.

Silti Gabin kysymys pääsee yllättämään minut. Niihin aikoihin kun me kolme olimme kavereita, G ja Jordan kinastelivat jatkuvasti. Mietin, välittääkö Gabi Jordanista vastoin tahtoaan edelleen, niin kuin itsekin teen.

Yläkoulussa Jordan, G ja minä olimme tosi läheisiä. Vuosien ajan me kolme teimme kaiken yhdessä. Tapasimme orkesteriryhmässä kuudennella luokalla, kun minä ja Jordan taistelimme (teknisesti ottaen koesoitimme) klarinetin äänenjohtajan paikasta. Ja aina kun Jordan voitti ykköspaikan, hän hymyili omahyväisenä hammasraudat kiiltäen ja sanoi: ”Hopea ei ole häpeä, Lighty. Ykkönen ei ole mitään ilman hyvää kakkosta!”

Kouluvuoden aikana Gabi ja minä katselimme, kuinka Jordan perjantai-iltaisin ripusti nörttihattunsa naulaan ja pelasi jenkkifutista koulumme yllättävän hyvässä joukkueessa. Matsin jälkeen meillä oli tapana leiriytyä viikonlopuksi Gabin kotiin – minä ja Jordan perehdytimme Gabia mustien ysäriklassikoihin, sellaisiin kulttileffoihin kuin *House Party* ja *Friday*. Olimme siihen aikaan hoopoja hassuttelijoita ja tosi huolettomia sen suhteen, mitä muut meistä ajattelivat. Esiinnyimme jopa koulun kykykisassa. Tai minä ja Jordan esiinnyimme. Gabilla oli jo tuolloin melko hienostunut maku.

Jordan ja minä pukeuduimme kammottaviin, kirppareilta löytyneisiin superlöysiin ysärikuteisiin ja esitimme Kid ’n Playn tanssinumeron ensimmäisestä *House Party* -leffasta. Tulimme kisassa toiseksi, mutta jos totta puhutaan, ykkössija meni Mikayla Murphylle ja hänen typerille hulavanteilleen täysin ansiotta.

Mutta asiat muuttuvat ja ihmiset muuttuvat eikä Jordan ole poikkeus.

Jossain vaiheessa hän varmisti, että minä tajusin ystävyyskaverimme olleen vain väliaikainen vaihe. Ja minun oli hyväksyttävä asia, koska en mahtanut sille mitään.

Gabi katselee minua yhä, ja hoksaan, etten tiedä, mitä Jordanille kuuluu. En tiedä hänestä enää mitään.

”En osaa sanoa, G”, vastaan.

Ja vaikken tiedä, mitä mieltä nykyään olen Jordanista, en voi olla ajattelematta: *Mutta toivottavasti hän on.*

Kaksi

”Kuulinko väärin, vai oliko sinun sektiosi tänään erityisen epä-vireinen?” herra K kysyy, kun poikkean opettajanpöydän luona palauttamassa suorittamamme prima vista -kokeet. Hänen kulmansa ovat koholla siihen malliin, että hän tietää minun tietävän, että sektioni soitti tänään ihan päin seiniä. Ja koska olen äänenjohtaja, hän odottaa minun panevan porukan ruotuun. Herra K on hyvä tyyppi. Hän on nuori, nuorempi kuin useimmat opettajamme, ja se näkyy siinä, että hän on edelleen täynnä intoa astellessaan orkesteriluokkaan. Mummini sanoisi häntä tyyppiksi, jonka korvantaustat eivät ole vielä kuivuneet.

Sitä paitsi herra K välittää meistä ihan oikeasti. Hän käytti runsaasti omaa aikaansa ja auttoi minua laatimaan musiikkistipendihakemuksen Penningtoniin ja valmistautumaan orkesterin koesoittoon ja harjoittelemaan täydellisen kappaleen – klassista, ei mitään liian nykyaikaista, juuri sellaista musiikkia, josta raati pitää. Ja kun mummi ei saanut vapaata töistä ja G:lla oli jokin perhejuttu French Lickin lomakeskuksessa, herra K jopa kyyditsi minut koesoittoon. Olimme tehneet kovasti töitä – *minä* olin tehnyt kovasti töitä – ja koesoitto oli käytännössä jo plakkarissa. Tulevaisuus tuntui varmalta. Minut oli jo hyväksytty itse oppilaitokseen. Nyt minun täytyi enää päästä orkesteriin ja saada erityislahjakkaalle muusikolle tarkoitettu stipendi, ja tulevaisuuteni olisi lopullisesti selvä.

Musiikkia minä ymmärrän – nuotit pystyn aina taivuttamaan tahtooni.

Lounastunnin tanssiaiskutsushow'n ja Emmen viimeperjantaisen katoamisen ympärillä pyörivien huhujen takia koko koulun on ollut tänään vaikea keskittyä mihinkään, varsinkaan herra K:n jakamaan uuteen sovitukseen lempibändini Kittredgen ”Kun nää kulmat jää” -laulusta.

”Tai odotahan, älä suotta vastaa. Toivottavasti vain kuulin väärin eikä kyse ole siitä, että tanssiaismania alkaa taas kerran saada otteen kallisarvoisesta konserttiorkesteristani.” Herra K nauraa päätään pudistaen. Hän ottaa vastaan ojentamani koepaperit ja kallistaa päätään.

Vilkaisen puhelintani, puristan sitä tiukasti ja yritän tahdonvoimalla saada Penningtonin musiikkiyliopiston sähköpostin tulemaan perille. Tarvitaan vain yksi viesti, yksi vahvistus, ja tie loppuelämäni aukeaa.

”Onko kaikki kunnossa? Et näytä siltä varovaisen optimistiselta minut-voi-yllättää-hymyilemästä-nuoteilleni-vain-jos-arvelen-ettei-kukaan-huomaa Liz Lightyltä, jonka olen oppinut tuntemaan. Luulin, että olisit innoissasi, kun pääset soittamaan oman sovituksesi ensimmäistä kertaa.”

Luokka on lähes tyhjentynyt, ja muutamat jäljellä olevat oppilaat ovat sen verran kaukana, etteivät he kuule meitä. Herra K tietää, etten varsinaisesti halua ihmisten tietävän, että kevätkonserttimme päätöskappale on minun sovitukseni.

Poskiani alkaa kuumottaa. En osaa sanoa, miksi tuntuu niin oudolta tietää, että muut soittavat jotain sellaista, mitä minä olen ollut mukana luomassa, mutta niin se vain on. Se tuntuu jotenkin liian julkiselta. Tuntuu siltä kuin juttu, jota teen itsekseni pysyäkseni järjissäni, ei enää kuuluisikaan yksinomaan minulle.

”Mä olenkin innoissani, mutta mä –”

Puhelin värisee taskussani, ja tempaan sen esiin nopeammin kuin luulisi olevan edes mahdollista.

Ja vajaassa minuutissa kaikki ympäriltäni romahtaa.

Luen sähköpostiviestin nopeasti.

Joudumme ikäväksemme ilmoittamaan, että vaikka akateemiset ja musiikilliset saavutuksesi ovat merkittävät, kilpailu oli tänä vuonna tavattoman tiukka eikä sinua valittu Alfred ja Lisa D. Sloanin musiikkikoulun osittaisen opintostipendin saajaksi eikä sinulle myöskään tarjota tässä vaiheessa paikkaa oppilaitoksen orkesterissa, mikä tarkoittaa, että kohdallesi osui juuri kymppitonin edestä huonoa säkää. Ja vaikka on tosi syvältä, ettet päässyt orkesteriin, johon olet koko ikäsi hinkunut, voit vapaasti osallistua koesoittoon uudestaan asetuttuasi kampukselle – vaikka eihän sinulla tietenkään ole päätäkää tulla tänne!

Stipendi oli pääsylippuni Penningtoniin ja kaikkeen, mitä opinnot mahdollistaisivat. Se oli viimeinen palanen palapeliin, jota olen koennut viimeiset neljä vuotta. Erinomaiset arvosanat? Löytyy. Järkevät, vaikkakin lukumäärältään vaatimattomat harrastusaktiviteetit? Löytyy. Ensiluokkaiset muusikontaidot, joilla ansaitsen paikan Penningtonin maailmanluokan orkesterissa ja kuron umpeen eron, joka jää kartuttamieni säästöjen, saamieni stipendien, minulle myönnettävien lainojen ja Indianan johtavan eliittiyksityiskoulun opintomaksujen väliin? Eipä sitten löydykään.

Suuni kuivuu. Avaan ja suljen sen, yritän hamuilla kasaan sanoja, joilla voisin selittää, mitä on tapahtunut, mutta mitään ei tule. Tunnen vain syvää pelkoa. Päässäni pyörivät ainoastaan sanat, jotka herra K lausui, kun odottelimme koesoittoni alkua:

”Olet ensi vuonna kuin kotonasi Penningtonin kampuksella. Tiedän, ettei Campbellissa ole aina helppoa, mutta minulle Pennington oli unelmien täyttymys”, hän oli sanonut, kun käännyimme musiikkioppilaitoksen vierailijoiden parkkipaikalle. Kun upea kalkkivirakennus oli ilmestynyt näkyviin, vatsani teki sen, mitä se aina tekee, kun olen hermostunut tai peloissani tai innoissani – se jännittyi, eikä suinkaan mihinkään herttaiseen onpasminulla-perhosisa-vatsassa-tyyliin. Se jännittyi kuin aikoisi työntää ulos kaiken, mitä olin sinä päivänä syönyt. Ajattelin, että voisin

oksentaa saman tien, luopua leikistä ennen kuin edes astuisin sisään rakennukseen, mutta herra K sammutti auton ja jatkoi. ”Ei tämä ole ainoa paikka, jossa ihminen voi olla oma itsensä, mutta täällä minä sain selville, miten paljon merkitsee, kun voi olla se, mitä on. Ja sen eteen kannattaa sietää se pieni epä mukavuus, josta ehkä juuri nyt kärsit.”

Ja nyt, kaksi kuukautta tuon koesoiton jälkeen, saan kuulla, että kaikki valui hukkaan. Niin paljon käytettyä aikaa, niin paljon tehtyä työtä, ja minä epäonnistuin. Enkä tiedä, mitä nyt teen.

”Liz. Liz?” Herra K heiluttaa kättään kasvojeni edessä ja hymyilee. ”Oletko ihan kunnossa?”

Rintani alkaa käydä ahtaaksi, ja se on tuttu tunne. Paniikki-kohtaus lähestyy, ja tiedän, että minun on päästävä ulos luokasta ennen kuin romahdan herra K:n nähden. Ennen kuin joudun kertomaan hänelle, että hänen apunsa ja kaikki se aika, jonka hän työskenteli kanssani, on mennyt hukkaan. Että aiheutin petty myksen hänelle ja kaikille muille, jotka uskoivat onnistumiseeni.

Avaan ja suljen suuni uudelleen ja haen sanoja. Mutta mitään ei tule ulos. Nostan repun olkapäälle ja kävelen ovelle.

”Hei, näytät oikeasti hieman huonovointiselta.” Huoli likistää herra K:n kulmakarvat yhteen. ”Haluatko istahtaa hetkeksi? Juoda vaikka vähän vettä?”

Pudistan päätäni.

En halua kumpakaan, en voi sanoa hänelle. Penningtoniin minä halusin.

Ja sinne en koskaan pääse.

Kolme

On kulunut kolme päivää siitä kun sain Penningtonin sähköpostin, ja toistaiseksi ainoa keksimäni ratkaisu on myydä jokin vähemmän tarpeellisista sisäelimistäni, jotta voin maksaa syksyn opintomaksut. Toinen vaihtoehto on pitää välivuosi ja mennä töihin hoitokotiin, jossa mummi työskentelee hoiva-avustajana. Voisin tienata vähän rahaa ja autella kuluissa ja käydä uudestaan koesoitossa orkesteripaikkaa ja sen mukana tulevaa stipendiä varten. Ehkä ensi syksynä koittaa minun vuoroni. Jään kavereistani jälkeen vuodella ja unelmieni toteutuminen viivästyy vuodella, mutta välivuosi on silti paras – ja *ainoa* – tarjolla oleva vaihtoehto.

Veljeni Robbie nakkaa minua sukalla, joka on kuivausrummun jäljiltä yhä lämmin, ja vain hänen temppunsa estää minua suistumasta täyteen paniikkikierteeseen, niin kuin on käynyt joka päivä tällä viikolla, kun olen jäänyt miettimään ensi vuotta.

”Täh?” Pudistelen päätäni, jotta ajatukset selkiäisivät. ”Sanoitko sä jotain?”

Robbie töytäisee lonkkaani kevyesti omallaan. Viikkaamme pyykkejä – mummi on töissä, ja vaari torkkuu keinutuolissaan etukuistilla – ja puuhan yksitoikkoisuus on lähestulkoon rauhoittavaa. Tai ainakin oli, kunnes aloin miettiä, miten totaalisesti elämäni on suistunut raiteiltaan.

”Sanoin, että sä olet jotenkin ihan kuutamolla.” Robbie viikkaa suorat housut, joita hän käyttää väittelykerhon kokoontumisissa, ja pudottaa pinkan koriin. ”Aiotko kertoa, miten stipendin kanssa

kävi, vai pitääkö mun edelleen teeskennellä, etten nähnyt sun lukevan hylkypäätöstä aamupalalla kaksi päivää sitten?”

”Ro.” Lysähdän sohvalle ja kätken kasvot käsiini. Totta kai Robbie tietää. ”Mun oli tarkoitus kertoa. Mä tarvitsin vain... aikaa.”

”Liz. Lizzie.” Robbien paljaat varpaat tökkivät puputossujani niin kauan, että nostan pääni ja katson häntä. Painan käsivarret vatsaa vasten. Äidin vanhan Pennington Penguins -collegen hihat ovat lämpimät, ja vuosien käyttö on tehnyt kankaasta ekstrapehmeän. ”Kyllä me tämä hoidetaan. Ei raha ole ennenkään ollut esteenä. Sä tiedät hyvin, että mummi ja vaari –”

Myyvät talon, aikoo veljeni jatkaa, mutten halua kuulla sitä. Tiedän, miten mummi ja vaari tulkitsevat tilanteen, jos kerron heille totuuden. He myyvät talonsa, muuttavat tätäkin pienempään huusholliin ja käyttävät yli jäävät rahat siihen, että minä pääsen neljäksi vuodeksi unelmieni kouluun. Niin ei saa päästä käymään.

Olemme asuneet samassa laatikkomaisessa tiilitalossa kaupungin laidalla niin kauan kuin muistan. Ja aikoinaan täällä oli aika ahdasta: kolme makuuhuonetta viidelle hengelle. Me viisi olemme aina olleet ”pienet mutta lannistumattomat Lightyt”, kuten mummilla oli taannoin tapana sanoa. Äiti raatoi pyrstö ruvella kyetäkseen kasvattamaan meidät käytännössä yksin sen jälkeen kun isä häipyi, ja isovanhempani raatoivat kasvattaakseen meidät sen jälkeen kun äidin sairaus paheni. Me teemme kovasti töitä, enemmän kuin muut täkäläiset, ja me panemme homman toimimaan. Onnistumme, vaikka olosuhteet ovat meitä vastaan – tai ehkä juuri sen vuoksi. Sellainen on Lightyjen tapa.

Minun ei siis ole koskaan tarvinnut miettiä, menenkö yliopistoon vai en. Eikä minun ole tarvinnut miettiä sitäkään, mihin kouluun menen ja mitä opiskelen. Tarkoitukseni oli hakea äitini entiseen opinahjoon Penningtoniin, valita lääketieteelliseen valmistava linja ja soittaa Penguinsien orkesterissa. Tarkoitukseni

oli valmistua hematologiksi ja työskennellä sirppisoluanemiasta kärsivien parissa, sellaisten potilaiden kuin äitini ja pikkuveljeni, ja sen oli määrä onnistua, sillä minä uurastin ja ahkeroin, pysyin kaukana hankaluuksista ja selviydyin lapsuus- ja nuoruusvuosistani köyhänä ja mustana Campbellin piirikunnassa – paikassa, joka ei ole köyhä sen paremmin kuin mustakaan. Mutta sekin on Lightyjen tapa.

En koskaan ottanut huomioon sitä mahdollisuutta, ettei äiti olisikaan enää näkemässä, kun valmistun lukiosta. En ottanut huomioon sitä, etten ehkä saakaan stipendiä, jonka varassa pääsisin yliopistoon. En tullut ajatelleeksi, ettei kova työntekoni ehkä sittenkään riittäisi.

”Tämä ei saa kantautua heidän korviinsa.” Pudistan päätäni. ”Mummi ja vaari eivät saa kuulla tästä. Mä keksin jotain. Täytyy olla olemassa toinenkin konsti.”

Robbie siirtää puhtaiden pyykkien korin lattialle ja heittäytyy istumaan viereeni. Vanha sohvamme notkahtaa hänen painonsa alla.

Tämä talo on viimeinen paikka, jossa kuulumme äitimme äänen, viimeinen paikka, jossa äiti oli äänekäs ja säkenöivä ja lannistumattomasti elossa. Äidin käden kosketus viipyilee olohuoneen sohvassa, joka repsottaa saumoistaan, koska isovanhempani eivät henno hankkiutua siitä eroon. Jopa äidin parfyymien voi yhä haistaa olohuoneen tapetista, jos oikein yrittää.

Jos mummi ja vaari myyvät talon, menetämme ainoan asian, joka äidistämme on jäljellä. Ja se ajatus kauhistuttaa minua. Joko otan rahat ja menetän äidin uudelleen, tai jätän menemättä yliopistoon ja sivuutan yhden äidin viimeisistä toiveista: sen että menisin opiskelemaan hänen alma materiinsa. Teen kummin vain, häviän joka tapauksessa.

”Jännä, että sanoit noin.” Robbie virnistää ja ponnistaa ylös sohvalta. ”Pikku hetki.”

Robbie säntää omaan huoneeseensa, ja kun hän palaa, hänellä

on mukanaan paperiarkki. Hän tarjoaa sitä minulle malttamattomana. Vaikka teknisesti ottaen hän on pikkuveljeni, joudun taivuttamaan niskaani, jotta yletyn katsomaan häntä silmiin.

”Ro, mitä –”

”Lue se.” Hän muljauttaa silmiään ja ravistaa paperia niin kauan, että tartun siihen.

AIEILMOITUS JA OSALLISTUMISANOMUS lukee isoilla kirjaimilla paperin yläreunassa. Nauran melkein ääneen.

”Mä en todellakaan lähde kisaamaan tanssiaiskuningattaren tittelistä.” Taittelen paperin ja lykkään sen takaisin Robbien kouraan. Nyt nauran jo oikeasti. En mahda sille mitään. ”Pilailenko sä?”

”Kuule, isosysteri, mä olen yhtä vakava kuin perinnöllinen verisairaus.” Robbie virnistää. Hän tietää, että inhoan tällaisia heittoja sirppisoluanemiasta, mutta koska laki määrää, että pikkuveljien on oltava ärsyttäviä, hän vitsailee asiasta paheksunnastani huolimatta. ”Sä tarvitset rahaa opintoihin, ja nämä tyypit jakavat sitä. Vaikuttaa täydelliseltä ratkaisulta.”

Muissa kouluissa on valtavat määrärahat urheilulle tai taideaineille, mutta Campbellin piirikunnan lukiossa on määräraha päättäjäistanssiaisille. Tanssiaiset ovat niin iso juttu, että koulun rikkaat entiset oppilaat antavat auliisti omastaan taatakseen, että meillä järjestetään joka vuosi Indianan suurin ja hulppein päättäjäistanssiaiskauden speaktaakkeli. Ja kuinka ollakaan, osa speaktaakkelia ovat valtavat stipendit, jotka myönnetään tanssiaisten kuninkaalle ja kuningattarelle siitä hyvästä, että he ilmentävät ”poikkeuksellista sitoutumista yhteisöön ja sen palvelemiseen”.

Mutta useimmiten tämä tarkoittaa sitä, että entiset oppilaat kirjoittavat sekkejä toinen toistensa leuhkoille lapsille – sekkejä, joissa summat huitelevat kymppitonissa. Robbie on oikeassa: kutakuinkin sen verran minä tarvitsen päästäkseni Penningtoniin.

”Sillä rahalla pääsisit ainakin sisään Penningtoniin, eikö niin? Sä voitat kisan, ja mummi ja vaari voivat pitää talonsa.”

Vatsaani väöntää, kun ajattelen mahdollisuutta, että stipendi menisi jollekin luokkakavereistani. Niin valtava summa vain siitä hyvästä, että leikkii pukuleikkejä ja siivoilee roskia leikkikentältä. Niin valtava summa, ja se voisi mennä jälleen kerran jollekin piirikunnan rikkaan perheen lapselle, jolla on joutilasta aikaa ja joka ei kaihda valokeilaa. Se ei ole reilua. Siinä ei ole mitään reilua.

Mietin kisaan kuuluvia puheita ja julkisia esiintymisiä ja sitä, kuinka esillä tanssiaishoviehdokkaat joutuvat olemaan. Kämme-
neni hikoavat, kun ajattelenkin postauksia, joita kandidaateista tehdään Campbellin kuiskailuihin – huhuja ja gallupeja ja draamaa – tai kun mietin koulun käytäville liimailtavia julisteita, joita naamani koristaisi, tai tapahtumia, joissa koko kaupungin katset kohdistuisivat minuun. Jos lähtee tavoittelemaan päättäjäistanssiaiskuningattaren titteliä, ei pääse hetkeksikään piiloon. Kisaajien on mahdotonta pysytellä huomaamattomana. Enkä minä ole koskaan ollut niitä, jotka jättävät ensemblen ja lähtevät soolouralle.

Idea on läpikotaisin naurettava, mutten saa sitä mielestäni. En tule perintöperheestä – suvusta, jossa jokainen on vähintään pyrkinyt ja usein myös tullut valituksi kuninkaaksi tai kuningattareksi – vaikka isovanhempieni komerossa roikkuukin yhä äitini tanssiaismekko. Campbellissa uskotaan, että mekon pois heittäminen tuo huonoa onnea.

Koulun vastaanottotiskiltä lähtevän käytävän seinällä on valokuvat kaikista kuninkaista ja kuningattarista aina perinteen alkuajoista lähtien. Hetken mietin, millaista olisi saada oma kuvani Eden Chandlerin, Emmen isosiskon, viereen. Kruunu olisi ujutettu säkkäräisille mustille kiharoilleni, ja siinä missä Edenin hiukset edustavat perinteitä, minun tukkani huokuisi silkkaa uhmaa. Hätistelen ajatuksen mielestäni saman tien.

”Ro, vähän realismia peliin.” Pudistan päätäni ja liu’un lattialle.
”Mä en ole mikään tanssiaiskuningatar.”

”Mutta Pennington on sulle tärkeä juttu?” Robbie istuu viereeni ja tönäisee olkapäätäni omallaan.